

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendőké.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztői szállás: belső-torlatca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Décsben: Haenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlter sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872 szeptember-decemberre 4 forint oszt. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Lapunk új berendezése.

A n. t. olvasó közönséghez!

Célunk huzgóan, erélyesen és nagyobb hatállyal szolgálni a hazai közügyeket, pártunk és polgártársaink érdekeit. T. olvasóink támogatását azzal viszonzozzuk, hogy félív helyett ugyanazon árért egész ivet adunk. Tehát előre áldozatot hozunk a mindig lelkebb felkarolás reményében. Ez átalakítás folytán többé egyetlen érdekes közlemény se marad ki lapunkból; valamennyi rovatainkat meg bővítjük, s így pártunk és a n. tisztelt olvasó közönség igényeinek és szükségének illően eleget tehetünk.

A „Kolozsvári Közlöny“ szellemi megerősítésére, tartalomdúsá, változatossá és érdekessé tételére számos jeles toll munkatársat nyertünk meg országszerte; műveikkel gyakran fognak találkozni a lapok tisztelt olvasói. Oly férfiakat igyekeztünk lapunk köré gyűjteni, kik a napisajtó tapasztalatokban gazdag iskolájában tanulták megérteni, követni a: mindent a maga idejében! E férfiak fogják, régi munkatársainkhoz csatlakozva, figyelemmel kísérni a közélet folyamát, a bel- és külpolitika, az állami és társulati közélet mozzanatait.

Vezér- és másodcikkben világitjuk és vitajuk meg a napikérdéseket bátor hangon, de eszélyesen; ha kell élesen, de mindig ildomosan szólunk azok megoldásához; érvekkel fogunk harcolni s használandjuk a csipős gúnyt is, de a személyeskedés avagy ép a gyanúsítás undok fegyvereihez soha sem nyulunk.

A tapasztalat tanított meg minket, kik e lap körül sorakoztunk, arra: **mit, hogyan és mikor** kell elmondanunk, hogy az a köz javára váljék. Ismerjük a becsületés journalistica tizparancsát: igazság-érzet és törvénytisztelet; a jogok és kötelek kölcsönössége és méltányosság; eszély, józanság és tapintat; a haza érdekének mindenek fölé helyezése, a párt érdekeinek hű szolgálata; — végre a hű népszerűség-hajhászatnak elkerülése.

Mi a „Kolozsvári Közlöny“ érdekességét annak tartalomdúsá tételében fogjuk keresni, és nem abban, a mi botrányos vagy borzasztó; efféle szellemi táplálékhoz ezután sem akarjuk t. olvasóinkat szoktatni. Adunk mulattatva ismeretterjesztő **tárczákat, bel- és külföldi lapszemléket, figyelmesen szerkesztett belföldi és külföldi rovatot, sok tapintatosan megválogatott újdonságot.** Figyelemmel kísérjük a hazai nyilvános tudományos, szak-, pénz- és hitelintézetek, egyletek működését; szóval: arra fogunk törekedni, hogy a „Kolozsvári Közlöny“ olvasói feltalálják lapunkban mindazt, a mi bel- és külföldön megemlézésre méltó.

Nemcsak a bel- és külföldi journalisticát tartjuk szemmel, s **eredeti táviratokat** hozunk a nevezetesebb eseményekről, hanem külföldi és pesti **eredeti tudósításokról**, ez országrészben ügyes levelezőkről is gondoskodtunk.

A három császár berlini találkozásáról, az ottani ünnepélyekről, tárgyalásokról **Rd.** derék német hazafi fog értesíteni, ki köztünk sajtátította el a magyar nyelvet, s a mellett, hogy nemzetünk iránt kiváló rokonszenvvel viselkedik, a berlini befolyásos körökből is vannak ismerői.

Az erdélyi királyi biztosság megszüntetése.

† Az aug. 25-kén kelt s erdélyi királyi biztos gróf **Péchy Manó** urhoz intézett legf. királyi kézirat az Erdélyben öt éven át fenállott királyi biztosságot megszünteti.

Melegen emlékszik meg e legf. kézirat a nemes gróf nagyfentosságu szolgálatairól, melyeket az „unio“ részleteinek keresztülvitele körül, az átmeneti nehézségek elhárításában, általában az erdélyi részek közkormányzata átalakításában tett, s a melyekkel minden erdélyi hazafi halás elismerését kiérdemelte.

Az uralkodó magas megerősítésének kijelentésével mintegy maga részéről is ráütötte a helyeslés pecsétjét azon bizalmi és hála-nyilatkozatra, melyet Erdély egykori fővárosa: Kolozsvár a közelebbi országgyűlési képviselőválasztás alkalmával közlekedéssel nyújtott át gr. **Péchy Manó** urnak, a ki megszünt ugyan mint királyi biztos közvetlen közelünkben javunkra munkálni, de a kiből oly szakavatott buzgó támaszt nyertünk a törvényhozás termében, a ki új működési terén is ép oly lelkes ügyesretertel működend közre az egyetemes magyar haza regeneratiojában, a minővel a szükebbkörű Erdély felvirágoztatásán fáradozott s — meg vagyunk győződve — ezután is fáradozni fog.

A királyi biztosság megszüntetésével Szt. István birodalmának egygyealakulása ismét egy nevezetes, új korszakba lép. A közérdeklődésből önként foly, hogy a ki csak teheti, akár ért a közkormányzás mesterségéhez, akár nem, hivatva érzi magát kevés szakismerettel, még kevesebb türelemmel s a körülmények méltatása nélkül ez alkalommal is elemezni a módokat, melyekkel ez országrész ügyei a lefolyt öt év alatt kezeltettek, bírálni az utakat, melyeken az „unio“ részleteinek fogantatása előre halad.

Közös hazánk egygyeorasztásának nagy művét mi sem tartjuk befejezettnek, de ha kezünkbe vesszük a bonczkést, ítéletet mondanók a felett, vajjon mennyivel lehetnénk közelebb ehhez ohajtvá várt befejezéshez, nem téveszthetjük el szem elől azt sem, hogy egy oly országrésznek az egyetemes ország-tesztbe való teljes beillesztése, mely három századon át külön államéletet folytatott s ez alatt sok eltérő jogviszonyt hozott létre — hosszabb időt igényel.

nyel. kivált, ha oly párt- és törvényhozási viszonyokkal áldott meg a gondviselés, melyek tömkelegében több idő fecséreltetik el a meddő szóharczra, mint a termékeny eszelekvésre, a mindenki által ismert, s átértett, halomra szaporodott feladatok szorgalmas megoldására.

Nyiltan bevalljuk mi is, hogy ohajtottuk volna, hogy az „unio“ részletes életbeléptetése körül több történet és **történhetett**, volna; de azért megadjuk az érdemnek is a méltó elismerést, azért a mi **történet**, mert hogy mégis csak történet **valami**, mutatja az is, hogy a királyi biztosságot meg lehet szüntetni, az hogy Magyarország **közös** törvényhozása és közigazgatása helyre van állítva, csakugyan többet ér a semminél.

Mi is sürgetjük, nohatjuk a kormányt, de a törvényhozást és az **ellenzék**et is, kövessenek el mindent, hogy az egygyealkotás még hátralevő részletei is minél hamarabb fogantatba vétessenek, de be kell ismernünk azt is, hogy ezen **hátralevő** részletek keresztülvitele többnyire a cselba vett reformokkal áll szoros kapcsolatban, s ezekre csak idővel kerülhet el a valóság sorrendje.

Nem elég csak azt állítani — a mi különben is teljes szakismerethiányt árul el, — hogy nincs „unio“, mert Erdélyben még mindig fenáll az osztrák törvénykezés. Ki kellene egyszerűsíteni mutatni, hogy Magyarországnak újabbkori törvénykönyve elkészült, s ezt egyetlen tollvonással az erdélyi részekre is ki lehetett volna terjeszteni. Mert isten méntsen attól, hogy az, a mi évek óta készen áll, t. i. az országbírói értekezlet munkálata, nálunk is alkalmazásba vétessenek, csak azért, hogy pár év múlva ismét eltöröltsék, s a zavart és bajt még növelje.

A ki tehát abból a szempontból állítja az unio-t nem létezőnek, mert az **osztrák** törvénykönyv Erdélyszerte még fenáll, az igyekezzék elhárítani mindazon akadályokat, melyek a **magyar** törvénykönyv létrejöttét késleltetik. Mindaddig az osztrák törvények fenállására vonatkozó megjegyzés pusztá phrazis marad.

A ki kellelénél többet bizonyít, az rendezsen semmit sem bizonyít, tul ló a czélon, s úgy jár, mint a „**Hon**“ midőn egyik közelebbi számban az erdélyi királyi biztosság működéséről szólván, azt állítja, hogy a telekkönyvi intézmény és sajtóbiróság csak öt év múlva ho-

zattott be, holott a **telekkönyvi** intézmény 1867-ben, tehát a királyi biztosság **első** évében állítottatott fel Erdélyben.

Semmi sem könnyebb, mint azt számíthatni, mennyibe került ez vagy amaz intézmény, s így a királyi biztosság is, mert ha az országgyűlési felesleges szaporitást a hevesi casuson elkezdve, a szándékosan hosszúra nyújtott budgetvitákon át, le a legközelebbi agyonbeszélési botrányig számításba vesszük, az ellentét sokkal kirívóbb lesz, s napnál világosabban ki fog tűnni: hogy ha az a hasztalan elvesztegetett szép idő komolyabb tárgyakra, a ház asztalán s a ministerek tárczáiban halomra gyűlt, s elintézésre váró fontos törvényjavaslatok földolgozására fordítottatott volna, ma már az „unio“ még hátralevő részleteinek fogantatását sem kellene sürgetnünk.

Mindazok tehát, a kik a honegység nagyfentosságu ügyét minél előbb **befejezve** kívánják látni, **beszéljenek** minél kevesebbet, de **dolgozzanak** és hagyjanak másokat is **dolgozni**, minél többet, hogy az ohajtvá várt üdvös szó végre valahára testté válhasson.

Az egyházi köztársaság az állam ellen.

(A „Srbški Narod“ czikké.)

A szerb karloviczi események nem az alkotmányok az abszolutizmus elleni tusáját, nem az elnyomott jogok a bitórlás elleni harcát, hanem olyasmit képviselnek, mi a forradalom elvének az egyházi és állami rend elleni föltámadásával azonos mert az egyházi köztársaságnak az állam elleni felkelését képezi. A magyarországi szerbség uralkodóival szemben ehhez hasonló talapon sahasem állot. A száván-menti szerbek történetében több a szomorú, mint öröndetes mozzanat. Az uralkodók és fejedelmek megbuktatása és elűzése sem ritka eset a száván-tuli szerbeknél, a Száván innen azonban nem találkozott a szerbek között senki, hogy élő példával tagadta volna meg az alattvalói loyaltást ő felségétől. Ez az első eset melyet mi mindanyian sötét betűkkel jegyzünk fel, s a melyet mi összes nemzetbelieink s a hazafias szerbek nevében magunktól visszautasítunk. Ő csász. és apost. k. Felsége meg lett serteve egy részről, de másrésztől az állam törvényei is meg vannak serteve, mert az alkotmányos uralkodóval és az ország törvényeivel szemben az egyházi köztársaság csapata áll, mely forradalommal kívánja cizelatait kivinni. Ily körülmények között a rendes alkotmányos eszközöknek alkalmazásáról szó sem lehet. A rendellenességek és támadások egymást érhetnek,

s mindinkább nagyobb és nagyobb területet foglalnának el; emelőgva nem marad egyéb hátra, mint gondoskodni a szükséges eszközökről, hogy a mérges ragálnak haladéktalanul eleje vétessenek. A kormányok ez irányban teendő intézkedéseit a legnagyobb elismerés illeti meg.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ a felirati- és budget viták után, melyeket a Deakpárt szándoka ellen az önmagukat dictionál bemutatni ohajtó ellenzéki képviselők aligha el nem nyujtanak, az ország köz-igazgatási szervezetének befejezését tekintve a törvényhozás legelőbb feladatának, különösen mivel a Királyföld ügye ugyanis elég vita-anyagot nyújt, melyre nézve bizonyos általános nézopontokat kell megállapítani, s a korszellemet nem szabad feláldozni a privilegium bályványának, mert nekünk alkotmányos nemzetet, szabad nemzetet kell alkotnunk, és nem szabadalmazott nemzetiségeket, rendezett közigazgatást és nem olcsó játékot a multnak (a liberalis haladást akadályozó) traditióival. Remélhető több tárgy elintézése is a téli ülésszakon, melyek tárgyalási sorrendjére nézve mindenesetre bizonyos rendszert kell megalapítani, mert ezt a hihetőleg nagy számú reform-előterjesztvények okvetlen igénylik.

A „P. Lloyd“ igen sajnálná, ha a „Napló“ azon hire valósulna, hogy az országgyűlés kezdetén első sorban a nagyelvi kérdések, melyeknek a felsőház reformja, a kath. autonomia stb. fognak előterjeszteni. Bár nem ismeri félre ezen ügyek kiváló fontosságát, tekintettel arra, hogy tetemes időt veendnek igénybe, mindenekelőtt a gyakorlati életbe vágó konkrét ügyeket ohajtaná tárgyalatni, melyek mellőzéséből vagy elhamarkodott elintézéséből ered állapataink készületlensége. Ily kérdések közé számítja a „Lloyd“ a kereskedelmi szerződést Németországgal és Portugáliával a bankkérdest, a „Lloyd“ kérdést s néhány, az ipar és kereskedelemre nézve fontos állambiztosíték nélküli vasutvonal engedélyezését. Ha más nem, egy a parlamenti helyzetre való tekintet birhatná nézete szerint a kormányt ily eljárásra, miután biztos forrásból hallani, hogy a szélsőbal egy ideig legalább folytatni szándékszik a mult ülésszak végén kimondott időtöltést, minek oly lehetne legjobban elejét venni, ha a kormány oly ügyekkel lép a parlament elé, melyek elodázásáért egyetlen népszerűségre vágyó párt sem vállalna felelősséget.

A „Reform“ azon hírt említvén fel, mely szerint állítólag az esküdtzéki eljárás nem vétett fel az új büntető codexbe, kételyét fejezi ki a hir valóságán, mert a bünesetek sokoldalúsága miatt az eljárás teljesen nem lévén paragrafusokkal praecizirozható; a bírói belátásra, mi önkényre vezet, nem véli hagyhatóknak az eljárást, hisz ezt már az elmélet úgy is elítélte s az esküdtzéki eljárás mel-

let nyilatkozik, minc behozatalát annál inkább is sürgeti, mert csak őszinte akarat és bátorság kell hozzá, megjegyznem, hogy az esküdtzéki eljárás meghonosításában nem kell vakon követnünk semmi nemzet vagy állam az elméletben bármily kitűnő és kifogástalan chablonját. A kivételben tudva levőleg számtalan mód jelentkezik, melylyel a juryt specialis honi viszonyainkhoz mérhetjük. Ott van az elnök hatásköre s hatalma, az esküdti qualificációnak szűkre szorítása; a jury illetékesége és számtalan más módozat, melylyel az intézmény eredeti intenciója és a hazai viszonyok kedvezőtlensége közti űrt kitölteni lehet.

A „Ung. Lloyd“ ténynek tekinti, hogy Bittó leteszi az igazságügyi tárczát és helyét Pauler foglalja el. Örvend e változásnak azon meggyőződésben, hogy Pauler itt inkább helyén lesz, mint a kultuszminiszteriumban, hol az iskola s egyház terén nem volt képes megmérkőzni ellenségeivel. Igaz, miszerint nehéz feladat vár rá, de ő e téren elismert auctoritás, s még csak az a kérdés, vajon bír-e azon elhatározottsággal, melyet hivatala igényel.

Egy szláv hang a congressusról.

— A Narodne Novine írja: „A szerb egyház nemzeti kongresszus fölösztattott, a min legkevésb sincs okunk csodálkoznunk, mert valóban nagy optimistának kellett volna annak lenni, ki azt hiszi, hogy az egyházzsinatnak hosszú élete lehet. akkor, midőn benne Miletics és pártja teljesen uralkodnak. Csodálkoznunk kell azonban az indokok, mely Mileticset arra bírta, hogy a kongresszus fölösztatását provokálja. A szerb egyházzsinat az ő utasítása folytán nem akarván a királyi biztost fogadni, e miatt fölösztattott. Valóban be kell vallanunk, hogy nem értjük, miért nem akarta a kongresszus a királyi biztost fogadni, illetőleg miért akarta tőle az elfogadás jogát megvonni. Avagy tán nem volt joga a koronának biztost küldeni? Ez valóban esztelen és könyelmű állítás volna. A horvát országgyűlés politikai törvényhozó testület, s még sem jutott eszébe remonstrálni az ellen, hogy a korona az országgyűlés megnyitására királyi biztost nevezett ki, Miletics pedig és társai bátorságot vesznek maguknak nem fogadni a kir. biztost, midőn a szerb egyházzsinat nem is politikai testület, s aztán még érseket választani gyűl egybe. Miletics ur holmi félistennek képzelte magát, a szerb kongresszust szuverén parlamentnél is többnek tartja.

Laboulaye Szerbiáról.

A prágai „Pokrok“ Laboulayenak, a híres történésznek és publicistának egy levelét közli, melyet az a belgrádi polgármesterhez intézett, és melyben „bocsánatot“ kért, hogy a belgrádi ünnepélyre meg nem jelent. E levél következőleg hangzik:

Starosta ur! Vettem levelét, melyben engem Belgrád községe nevében a IV. Obrenovits Milan M. fejedelem nagykörútsáa alkalmából augusztus 10. (22-én) tartandó ünnepélyre meghívni kegyeskedett. E meghívás igen megtisztelő reám nézve, és

én ama levelet családi levéltáramban fogom őrizni, hogy azt egykor gyermekeimre hagyjam. Ha valaha sikerült Franciaország figyelmét a nemes szerb népre irányoznom, ugy ezért a nekem jutott megtiszteltetés által, fölösen meg lettem jutalmazva. — Fölötte sajnálom, hogy szives meghívásának meg nem felelhetek. Képviselő és a parlament szünidejére az állandó bizottság tagja lévén, kötelességeim Versaillesban tartanak, és nem engednek jelenleg Franciaországból távoznom. Az ünnepélyben személyesen nem vehetek ugyan részt, de azért legyen meggyőződve, hogy szívem és lelkem önök között van.

Nincs ki jobban bámolni tudná a szerbek bátorságát és erélyét, nincs, ki jobban érdeklődni tudna irántuk mint én. Tizenöt év alatt megmutatták önök a bámoló Európának, mit képes a keresztény hit erejével egy nép kivinni, mely felszabadulása és becsülete tekintetében csak istenben és önmagában veti bizalmát. A számra csekély, de hősiességénél fogva nagy szerb népre dicső nagy jövő vár. Dusan császári birodalma még feltámadhat egykoron, s a történelemben talán szép lapok vannak fentartva Milos fiainak és azok hős bajtársainak. Midőn Konstantin a győzelmet hirdető keresztet látta az égen föltűnni, e lángszavakat olvasta rajta: „E jelben győzni fogsz.“ E kereszt a szerb harcosok jele maradt, és az égi ígélet eddig is bebizonyította hatását.

Legyen meggyőződve uram, hogy minden óhajom az ön hős és költői népének boldogsága mellett van; kegyeskedjék Belgrád közönségének üdvözlémet és köszönetemet kifejezni, és végül engendje meg nekem, hogy a fiatal IV. Obrenovics Milan M. fejedelemnek, valamint a szerb népnek hosszú életet, dicsőséget és boldogságot kívánhasak. Egyesítse őket örökre a szellem és a remény egyértelműsége, és Isten védő karját, melyet oly láthatólag feléjük tart, soha tőlük meg ne vonja! Fogadja stb.

Laboulaye Ed. az institut és francia nemzetgyűlés tagja.

Versailles, 1872. aug. 1. (13.)-án.

(Laboulaye Szerbiáról több munkát írt, s Belgrád városa igen okosan jár el, midőn kitünteteti a külföldi kitünőségeket, kik Szerbia ügyei iránt érdeklődnek. Ez eljárásból mi is tanulhatnánk.)

Oroszország s a fejedelmek találkozósa.

(A Saturday Review Oroszországról.)

A „Saturday Review“ behatóan foglalkozik Oroszország jelenlegi európai helyzetével tekintettel a három császár berlini találkozására. A „Review“ általában osztja azt a nézetet, hogy a fejedelmek találkozósa nem irányul közvetlenül Franciaország ellen, azonban az orosz császár jelenléte kétségtelenül Franciaország ellen, legalább annak bosszúvágyai ellen van intézve. A csárnak császári testvéreivel való találkozósa elegendőképen szolgálhat intésül az orosz ügynökök- és russophiloknak, hogy egy ideig nyugodtan viseljék magukat és ez eredménynyel meg kell elégednünk, mivel

Öltözete setét bíbor dolmány, arany sinorzzal és nagy rubin gombokkal, mellén gyémánttal kirakott arany kereszt, oldalán szintén kereszt markolatu drága kővekkel ékített kurta diszkard ragyog, mindkettőt, mint Kemény János meghatalmazottja, tavalyi 1661-ik évben I-ső Leopold császártól kitüntetés és kegy jeléül nyerte. Midőn a sátor nyílásában megjelen, keresztentolvas kalpagját leemeli, a mellén logó gazdag arany vitézkötést uralas hanyagsággal fél vállára veti, a trón elé lép s hátra szeve hordani szokott fejét mélyen meghajtván, tisztelettel és határozott érczhangon szól:

— Tekintvén édes hazámnak mindenkéül elébb való nyugalmát, tekintvén nagyságodnak igaz, jó indulatból származott atyafi szeretetét, miszerint erős hittel való ígéletet ön, személyes kihallgatásom és a Kemény Jánostól nyert javadalmaknak megterhatása iránt, ime, fejet hajtok édes hazámnak a nagyságod személyében képviselt törvényes főhatalma előtt, megjelentem s hódolatteljesen lábai elé rakván Sebesvár, Somlyó és Bethlenvár kulcsait, eszedzem, fogadna vissza magas kegyelmbe s adományozna vissza ősi és szerzett javadalmait, czimeimet és tisztségeimet!!

Kedves szögöröm és atyámfia tekintetes Bánffy Dénes uram! . . . felett Apaffi szilárd hangjának zengzesterekséggel — minden megtérő hazafi számolhat atyafi kegyelmemre és jó indulatra, annyival inkább kegyelmed, kit vérségi kötelékek csatolnak személyemhez; hódolatát a haza nevében elfogadom és számolok erélyes, hű és bátor támogatására. Igaz igyekezettel fogok azon lenni, hogy a néhány hónap előtt hozott XVII. articlust az országgyűlés megszüntesse és hogy annak folytán kegyelmed minden javadalmait, régi czimét és tisztségei kezeimből visszanyerhesse!!

Éljen a fejedelem! éljen Bánffy Dénes, hangoztatják a körben álló urak tiszteletteljesen.

Apaffi pedig alig várta, hogy a szertartásos dikiéziót végezze, azonnal kijelentette, hogy a kihallgatásnak vége van, s midőn a tanácsurak visszavonulnának, leszállt emelvényéről, lerántotta sü-

mai nap senki sem él családásokban a szerződésék és egyezmények tartóssága felől.

Hogy a német-francia háborúnak egyik fontos következménye az orosz befolyás nagyobbodása volt — mondja egyebek közt az idézett angol lap — eléggé világos, és mi e körülményt különösen akkor éreztük, midőn Gorsakoff herceg nagy gyorsan a Krimm-háború eredményeinek megsemmisítéséhez akart fogni. Jelenleg nincsen kétség a fölött, hogy Oroszország nem czelez ily nagymérvű játékot. Azonban, bár ma béke a jelszó, mégis Oroszország kezében fekszik annak eldöntése, mi legyen e békekesség jellege.

A csár a németek és francziák reményei- és óhajaival szemben valószínűleg azon megállapodásra jutott, hogy inkább fekszik birodalmának érdekében a győző, mint a legyőzött barátságát elfogadni, és kételkedni sem lehet a fölött, hogy Franciaország azon reményét, hogy Oroszország segélyével a háborút megújithatja, egy kissé le akarta hűteni. Másrészt épen nem áll ószhangban az orosz politikával az a fölfogás, hogy Oroszország Németországtól tartana, vagy hogy hajlandó azon előnyöket feláldozni, melyek reá az által háramlanak, hogy Német- és Franciaország egyenlően keresi barátságát. Ez oka Orloff herceg üzenetének Thiershez, hogy Oroszország semmiesetre sem vesz részt franciaellenes szellemben a berlini értekezletnél. Oroszország teljesen semleges marad és sem gyámolitani, sem akadályozni nem fogja Németországot Franciaországhoz való vonatkozásaiban. A csár Berlinben csak oly ügyekkel fog foglalkozni, melyek semmiképen sem vonatkoznak a francia boszuháborúra. Szó szerint ez kétségtelenül igaz

Sem Németország, sem Ausztria nem fogná bevallani, hogy Franciaország a fejedelmek találkozósa által megtámadtaték, sértelnek vagy bármi módon károsították. Ha azonban azon kérdéseket vizsgáljuk, melyek Berlinben tárgyalás alá kerülnek, ugy lehetetlen tagadnunk, hogy a császárok találkozásának eredményei többé-kevésbé kedvezőtlenek lesznek Franciaországra nézve.

Mindenekelőtt Franciaországra — jogosan-e vagy nem — még mindig az ultramontán irány egyedüli támaszának tartaték, azután kétségtelenül fészke a vörös republikánus iránynak, bármint gyűlölje is a jelenlegi kormány a commune-t, végre ha Franciaország nélkül oldatnék meg a szláv és török kérdés, oly térről szoritának le azt, melynek uralma után egy negyed századon át küzdött. Ily körülmények között teljesen igaz lehet, hogy Oroszország Franciaország iránti barátságos érzelmekkel vesz részt a berlini conferentiában és hogy egyedül Németországnak hagyatik fenn majd gondoskodni egy francia boszuháború elleni védszabályokról, mindazonáltal azt sem lehet tagadni, hogy a conferentia minden lépése tényleg a francia hatalom és befolyás hanyatlását jelzi.

A mélyebb belátásuak Franciaországban jól ismerni látszanak ezt, és abból azt az egy vigaszt meritik, hogy Franciaországnak ma nem kell az orosz barátság, vagy más nemű szövetségek után nézni, vagy hatalmának hanyatlását távol földön megszínlelni, hanem ma feladata nyugodtan várni,

vegét izzó homlokával Bánffy Déneshez rohant és átölelte őt.

Isten nagyságodat sokáig éltesse, gyarapítsa hatalmát, dicsőségét, szívemből kívánom — szolt Bánffy elragadtatva a jó fogadtatás fölött s kis szünet mulva nekihevíltlen folytatta: — Legyen nyugodt nagyságod, hű szolgája leszek hazámnak nemzetemnek s mostani boldogtalan állapotjának jobb karba hozatala végett megteszem mind azt, mi gyenge erőmtől kitelik!!

Ugy legyen! . . . amen! . . . vágott közbe Apaffi Mihály kenetteljes hangon.

A hódolttatásoknak állunk majd elébe, ősi birtokaim a határszéleken fekszenek, váraim nincsenek rossz állapotban, de ellátom azokat mégjobban őrséggel, mert ugy segélyem semmi kedvem a török adófizetőjének lenni. Ez a hitetlen faj mióta Váradot bevette, véghelyeink nincsenek bátorságban többé. Rabló kalandorjai béke idején is mindegyre nyugtalanítanak bennünket!

De mi ne szegjük meg a békét — jegyezte meg Apaffi komoly és oktató hangon — és respectáljuk a Porta suzerenitását; azonban ha határainkba kalandorok jönnek azoknak con amore orrukra koppanthatunk és vissza kergethetjük.

— Igen orrukra koppantunk! — kiáltott fel Bánffy elragadtatással — lesz is rá alkalmunk elég! higyeje el nagyságod, alig várom hogy szembe álljak ismét e hitetlen kutyafejű fajjal . . . tegnap vettem tudositást, hogy Bánffy hunyadon egy csapat tatárlovasság gázolt kész takarmányomban s a jobbágyakat a váradi basa parancsával zaklatta adóért . . . azt sem tudja már a szegény nép, hogy hová tartozik adóval.

— Irok a váradi basanak! . . . szolt közbe Apaffi s a fölhevült Bánffit megnyugtadni igyekezett.

— Ám legyen — szolt Bánffy — elvárom az irás eredményét . . . de nagyságodhoz nekem is van kérésem!

— Apaffi unni kezdte sógora hangos beszédei, és heveskedését annyival inkább, mert a függönyök mögött leskelődő török kémek ellen nem

saját ügyeiről gondoskodni, bebizonyítani azt, hogy tulzó democraata megtámadások ellen képes egy tiszteltetéses kormányt megvédeni, végre pedig Ausztria és Törökországra bizni, hogy rázzák le nyakukról az orosz. Sajátságos, hogy az oroszok, mint lapjaikból láthatni, szintoly kevéssé tájékozottak Oroszországnak a berlini conferentián kövendő politikájáról, mint más szemlélők. A kormány szándékairól az egyes lapok valószínűleg egyenlően sokat, azaz egyenlően keveset tudnak, a kormányra pedig a két irány közül egyiknek sincsen befolyása. Mindkettő különben táplálja azt a meggyőződést, hogy Oroszországnak kell döntenie Európa sorsa fölött, ambar az eszközök fölött véleményeik messze ágazódnak szét. A mi az Internationalet illeti, el sem gondolható, mikép tehetne ellené valamit Oroszország vagy maga az egész confertia.

Az internationale hatalma nézetek és érzelmekben rejlik, s ha a szövetség elvei csakugyan gyökeret vernek, ugy Európa nemsokára érezi annak hatását. A tudatlan törvényellenes, hatalmaskodó eszméarmlat mellett az internationale még a világgölgárság eszméjét is képviseli, és ebben rejlik a tulzó demokraciát és az ultramontánok találkozásának oka. A különbség csak az, hogy az ultramontánok megszilárdult hatalmat birtokokkal, magasrangú ügynökökkel, jelentékeny történetileg megalapított befolyással, többé-kevésbé törvényesen elismert igényekkel képviselnek. Az ultramontánok ellen tehát a kormányok némikéül intézkedhetnek. Elvághatják az anyagi segélyforrásokat és éles rendszabályokhoz nyulhatnak. E rendszabályok terjedelme azonban mindig az illető körülményekhez képest mérendő. Az, a mit Oroszország e tekintetben tehet, csak annyi, hogy leköteli magát, hogy nem fog Németország és Ausztria ellen működni ama ultramontán cselszövények támogatása által, melyeknél a római udvar szívesen vesz orosz segélyt igénybe. A keleti kérdésre nézve is édes kevés hallani valója van Oroszországnak Berlinben. Hogy az új török miniszterium egy ravasz angol cselszövény eredménye, azt senki sem hiszi. Általában Törökországról a csárnak Berlinben mitsem kell mondania és hallania, már jelenléte jétül szolgál az orosz ügynökök és russophiloknak, hogy legalább ideiglenesen veszteljenek.

Az erdélyi muzeum-egylet költségvetése 1872-re.

Bevételek. Pénztármaradék 1871-ről 1493 ft 89 kr. 300 frt n. é. államkölesön kötvény szelvényeiből 12 frt 60 kr. 87360 frt n. é. földhermentesítési kötvény szelvényeiből 4062 frt 24 kr. 500 frt n. é. m. földhitelint, záloglevél 27 frt 50 kr. 89250 frt kiadott kölcsön 6%-os kamatja 5355 frt. 1090 frt elhelyezmény 5%-os kamatja 50 frt. 15620 frt befizetetlen alapítvány 5%-os kamatja 781 frt. 60 részvény illeték 300 frt. Bevárandó kamat hátralékokok 1500 frt. Bevételek összege 13582 frt. 23 kr.

volt biztonságban s ugy tetszett neki, mintha e pillanatban s a meglebbent függöny nyílásán keresztül török turbán és handszáren akadt volna meg tekintete, mindazonáltal előre bocsátván, hogy öcsém-uram a lehető mérséklettel beszéljen, fölszólitotta őt kérésének előadására; de Bánffy nak furlangos egy óhajta vala, kérte ugyanis, miszerint a nagyságos sógor ur bizalmasan tudatná vele, nevével azon kémnek ki elfogdosta és kiadta leveleit, melyeket ő folyó év februárius havában a bethleni várból parthiveihez, valamint Szelepcsényi és Lobkovitz bécsi jó ismerőjéhez irt és elküldendő vala.

Apaffinak önkénytelenül setét ránczak vonultak össze homlokán. Ama levelek csekélyebb bünt, mint hazaárulást nem tartalmaztak, mert azok által Bánffy Dénes uram a hazai elfoglalt erődökben a német őrség szaporítását sürgette, a helyett, hogy a Nagyszőlősnél elbukott ügýtől előlíván, azoknak kiürítését szorgalmazta volna. Nem is késett a jó Apaffi Mihály következőleg felelni:

— Öcsém-uram, a multakra fátvölt vetettünk, s ha azt várja kegyelmed, hogy az országgyűlés is ugy vétekedjék mint én, hogy az én keblemben fölgerjedt rokoni szeretet és jó indulat ott viszhangra találjon, akkor ne firkéssze és ne elevenitse föl kegyelmed a mult történetét, és mult dolgokért ne kívánjon senkin bosszút aláni. . . Isten velünk! szívesen látom ebédre! . . .

Apaffinak határozott nyilatkozatában s egész kifejezésében oly méltóságos komolyság honolt, miszerint Bánffy hasztalannak tartotta ez uttal tovább faggatozni . . . bizalmas beszédnek poharozás közben van helye, gondolta magában s megköszönvén a meghívást, és fejtét meghajtván, sarkan fordult és távozott.

A fő bejárás nyílása alatt Kutsuk basa jön szembe vele. A két fő ur tetőtől talpig végig nézi egymást s azután elválnak.

(Folyt. köv.)

Kiadások: Szálláspénzek 2550 frt — kr, igazgató fizetése 1200 frt, könyvtárnok 1200 frt, régiség és éremtár 600 frt, pénztárnok 720 frt, állattani őrségéd 400 frt, ásványtári 800 frt, titkár 600 frt, könyvtári segéd 500 frt, irnok 300 frt, kertész 300 frt, 1-ső szolga 360 frt, 2-dik szolga 300 frt, 2 kertészegény 360 frt, ősz. 10190 frt igazgatás, kezelés 500 frt, beruházás 400 frt, könyvtár 500 frt, természetiek tára 300 frt, régiségtár 100 frt, utaztatás 200 frt, épületfenntartás 200 frt, nyomtatvány 500 frt, rendkívüliek 300 frt. — Kiadások összege 13190 frt. Maradék 392 frt 23 kr.

Felhívás a hazai szőlőbirtokos urakhoz.

Kivitelképes palackérett bort készíteni egészen biztosan csak a mechanikai uton lehet, t. i. a francia Menudier-féle szőlőmorzsoló s egyszerűsége miatt, a rajnai filtrirozógép, és a francia pasztorizáló gép alkalmazása által; — mint-hogy azonban azt tapasztaltam, hogy a magyar és osztrák szőlőbirtokosok ezen gépeket megszerzési nem hajlandók, ime tehát egy oly vegyészeti derítőszert feltalálta Charles Jullien, a francia ipar-akadémia egykori tagja, Poralakban, a bort tisztító legtisztább szerek kivonatából levén összeállítva, semmi szaga nincsen, és egyformán alkalmazható fehér, vörös, és pezsgő boroknál. Nedves levegő, vagy a pinczében való tartás szinte nem árt neki továbbá magában foglalja mindazon szereket, melyek a bor tisztítása és nemesítésére hatnak a nélkül, hogy természetes színén vagy zamattán változtatnának.

Használati módja egyforma a vizahólyagával. Az 1. számú por vörös boroknál, és 4 akónként 1 bécsi lat alkalmazandó.

A 2. számú por aszu, és kövér boroknál, és négy akónként 1 és fél bécsi lat alkalmazandó.

A 3. számú por fehér boroknál, ürmősnél és pálinkánál sat. és 4 akónként 1 1/4 bécsi lat alkalmazandó.

Fromm Antal, m. k. ügynök, mint az első magyar szőlészeti, borászati és pezsgőgyártási ügynökség alapítója, az 1873 bécsi világkiállítási magyar országos bizottság szőlészeti és borászati szakosztálya, az országos magyar gazdasági egyesület szőlészeti és borászati szakosztályának tagja és **Charles Jullien** képviselője Magyarországon és Ausztriában.

Külföldi hírek.

A német császárság fővárosa élénkülni kezd s megindítja előkészületeit ama fénves vendégkoszoru fogadtatásához, mely körében a jövő héten szorogyni fog. Vilmos császár már otthon van, baja egyáltalán nem volt veszélyes, csak meghülés következménye s már teljesen megszűnt. Holnap vasárnap Bismarck herceg is a császári székhelyen lesz. Kedden délelőtt érkezik meg Frankfurtból, hová Vilmos császár külön díszkocsit küld eléje, Gorceakow herceg. Ugyanaz nap II. Sándor cázár is Berlinbe érkezik. Királyunkon és kíséretén kívül jelen lesznek még: a badeni, schwerini, weimari és oldenburgi nagyhercegek; az anhalti, koburgi és altenburgi hercegek; a sokaamburg-lippeii, schwarzburg-rudolfstadi és lippeidmoldi fejedelmek. Albert szász koronaherceg mint atyjának János királynak képviselője veendő részt az ünnepélyekben. A német fő aristocrata s általában az egész hivatalos világ tömegesen lesz képviselve az ünnepélyek idején Berlinben.

A berlini összejövetelnek tanácskozási tárgyú emlegetik a nemzetközi munkásgyűlés ügyét is. Ezt a „Daily Telegraph” pétervári levelezője is megerősíti, s ezt írja: „A czárnak közelebb bekövetkezendő berlini látogatására vonatkozólag azt hallottam egy szemilyeségtől, ki az itteni udvarnál egyik legmagosabb hivatali helyet tölti be, hogy egy oly indok, mely ő felségére a legnagyobb befolyással volt, alkalmat nyújtott neki arra, hogy a nemzetközi munkástársaság terjeszkedése ellenében közös ellenálási eszközt hozzon javaslatba. Az uralkodó osztályok mind Orosz mind Németországban kezdenek aggódni nem annyira e társulatnak valódi hatalma, mint inkább tanainak a nép közti gyors terjedése fölött. Bismarck herceg bizonyos mérvben osztja ezen véleményt s mint hiszik, ezt használta föl ügyesen arra, hogy a három császár találkozását létre hozza. Itt nem kételkednek azon, hogy az internacionale működése a császárok tanácskozásának tárgyát fogja képezni.”

A „Times” megczáfolja ama hirt, mintha Thiers alkotmánytervezetet dolgozott volna ki, s mintha a nemzetgyűlés részleges, vagy teljes fölösztatását szándékolná. Ezen dementi dacára azonban francia lapok fontartják a hirt, hogy Thiers egy második kamara iránti javaslatot dolgozott ki, s azt a nemzetgyűlésnek összeülése után azonnal beterjesztendi.

A német tüzérség szervezéséről a Times berlini tudósítója következőket írja: Mindenek előtt elkülönítik a tábori tüzérséget az ostromtüzérségtől, mely utóbbi 8 ezredből áll minden lényegesebb módosítások nélkül. Ellenben a tábori tüzérség teljesen újból szerveztetik, eddig mind a 18 hadtestnek 15 útege volt, azaz 90 ágyú egy ezred alatt.

Most két úteggel több lesz, azaz az egész hadsereg nézve az ágyúk száma 204-gyel növekedik. A tüzérség élén egy tábornok és két ezredes fog állani. Stratégiai elvül elfogadtatott, hogy az útegek lehetőleg együtt tartassanak s nagy tömegben alkalmazassanak.

UJDONSÁGOK.

— **A Ludoviceum végleges átadása** aug. 31. a délelőtti órákban ment végbe. Az átadásnál a honvédelmi miniszteriumot Szende Béla minisiteri tanácsos vezetés alatt képviselték. Móritz Sándor honvéd ezredes, Domanitzky István minisiteri titkár, Hamar Pál a közalapítványi ügyek igazgatója, Brunner Herman számvevőségi tanácsnok, Schaller János aligazgató, Péchy János főhadnagy, Linczbauer építész, Krepp fegyvergyár igazgató, mint becsmester, azután Dobos gépgyáros és városi képviselő. Az épület egyes helyiségei azonban nem a legjobb karban, sőt némelyek (mosó, fürdő, szárító stb. helyiségek) rossz állapotban vannak, de a honvédelmi miniszterium által megkezdett kitarozási munkálatok javában folynak úgy, hogy nov.-ben a tanfolyam már megkezdhető lesz. A kiküldött bizottsági tagok bejártak minden egyes helyiséget s az átadásról jegyzőkönyv vétetett fel.

— **Az unitáriusok közssinata.** Sept. 1-én a templomozás után következett ünnepélyes felekezeti diszebed, délután meg szt.-györgyi lelkész, tiszt. **Létai Domokos** ur tartott imát s egyházi beszédet. Azután tanácskozmányok tartottak. **A második napon** sept. 2-án: imát és egyházi beszédet tartott kis-solymosi lelkész t. **Kovács Mihály** a papi elhivatást és pályát ismertetvén. Ezután a főtiszt. püspök **Kriza János** ur, ki általános elismert híru szónok, olvasott fel egy velős gondolatokat tartalmazó s a fiatal, és alkalommal kibocsátandó lelkészekhez intézett beszédet. Mire a második nap fő cselekvénye az ifjú lelkészek ünnepélyes felesketése és felszentelése következett, összesen 14-en voltak.

— **A magyar műzene uttörőjének** a régi jó Lavotta Jánosnak olajba festett arcképe megvan Bernát Gáspárnak. Alkalmassint megszerzik a muzeum számára, mintán a muzeum igazgatósága megtekintésre magához vitette; méltó helye csakis a muzeumban lehet.

— **Nagy hadgyakorlat** fog tartatni Bécs-Ujhely környékén szeptember 12. 13. és 14-dikén. Ezen a hadgyakorlatokon a bécsi összes helyőrség, a korneuburgi 4-ik, a Kaiser-Ebersdorfbani állomásozó 67-dik és a póltnei és kremsi helyőrségek vesznek részt egy honvéddandárral együtt. A csapatok a szabadban fognak táborozni s az új táborozási szabályok ez alkalommal először fognak alkalmaztatni.

— **Uj államnénes.** Mint biztos forrásból értesülünk, a szász nemzetközli közelebb visszaváltott fogarasi kincst. uradalom mezőgazdasági területei szept. 20-án a pénzügyminiszterium által a földmivelés, ipar és kereskedelmi miniszterium kezelésé alá adatkak át, mely azokat ménes települ, lótenyésztési célokra szándékszik használni.

— **Bécsben** a világtárlat alkalmával az egyik osztályban a város művelődési történelme is elő lesz tüntetve. — A közönség e kiállítás körül rendkívüli mozgalmat fejt ki, s a hatóság, testületek és magas személyek már is számos, a történetbuvárra nagy fontossággal bíró tárgyakat jelentettek be kiállítás végett. A pénzügyminiszter Bécs város mult századból eredő tervrajzait fogja kiállítani s látható lesz ama tervezet is, melyet a 16-ik században a Duna szabályozására készítettek. Igen érdekes lesz a 1683-diki kahlenbergi csata térképe is, mely jelenleg a birodalmi hadügyminiszterium birtokában van.

— **A darázsfogót**, melyről mint új találmányról minap emlékeztünk meg — nagyban gyártják már, úgy az abba való nyalánkságot is. Feltaláló azon van, hogy lehető olcsón állítsa elő s úgy is adhassa; például egy darab darázsfogó ára 20 kr. o. é. lesz, családok pedig 10 kr. mely elég 1000—1500 darázs befogására. A szerkezet oly esinos és gyakorlati, hogy csupán a darázsokat fogja el, a méheknek nem vet eselt; azután a befogott fulánkossokkal sem kell bíbelődni, ott benn lesznek ártalmatlanokká. Feltaláló hír szerint találmánya jóságáról kezességet vállal — darázsfogója biztos. Kolozsvárt a főraktár Kovács Péter kereskedésében lesz, hol vidéki megrendelések is elfogadtnak, nagyobb mennyiségnél nevezetes % - lék engedtetik. Ajánljuk a szőlők és gyümölcsösök birtokosainak figyelmébe.

— **A sétatéri kioszk** bedeszkázott ajtai és ablakai a telet hirdetik. — Pedig úgy tudjuk, — hogy e hó első napjai még a nyári idényhez tartoznak. — Azután az ősz is hátra van még! Mindenesetre a bérlő ur kissé korai gondoskodást árult el.

— **A legpompásabb kiállítványok egyike** a bajor király díszhintója lesz, mely legfelsőbb engedély folytán szintén meg fog jelenni a bécsi világkiállításon. A hintó Seitz Fr. igazgató rajza szerint készült. A fedelet tartó négy sarok-

oszlop pálmafák alakjában emelkedik ki a kasból; az ezt hordó ruganyokon köréjük tekeret farkkal orozslának pihennek. A kas a fejedelmi erények képeivel van díszítve. Mellék oldalon trónol a monarchia, mellette az uralom és a szolgaság, utóbbi bilincseitől megszabadulva, míg a bölcsesség és az igazság nyílják a hintó ajtaját. A kíséretet a béke és a gazdagság képezik, a hintó hátsó oldalán pedig a vallás zárja be a sort. E képeket Seitz Rudolf, az igazgató fia festette. A XIV. Lajos korabeli rococostyilban épült díszhintót azonfölül faragványművek ékítik, melyek ugyanazt a styilben követve, a legszeretreméltóbb, legvidámabb grácia varázsló bálával ömlesztik el az egész mű nehéz királyi pompáját. A tengelyen, a bak alatt ülve két vízi nemtó karöltve teljes erejéből előre vonja a kocsit, míg egy fiatal amor rózsagyepőlön tartja őket. A bak fölött, a hintó homlokzatán díszelő bajor királyi ezimert, fuvó amorettek tartják, míg 4 más, a kíséret szolgákat jelképező fiu annak négy sarkán guggolva, igazán ellenállhatlan komikával részint a közelgő hatalmát és fontosságát hirdetik, részint üléselkínálják vagy rózsát hintenek rá és pantomimával a Felség iránt tartozó tiszteltetre hívnak föl. A dusan megaranyozott és sarkain fehér-kék tollbokrétákkal díszített, hintó fedele közepén egy geniusscsoport tartja a koronát és felpuffasztott arcokkal trombitákba fúj. Befejzésül a hátsó bak fölött egy csoport emelkedik, melyben a héke geniusa babér és tölgykoszorúkat osztogat és virágot még gyümölcsöt szoró flukkat van körülvéve. Az egész faragványmű, melyet Gedon szobrász készített, ép oly genialis fogalmazásról, mint gondos kivitelről tanuskodik. A hintó belseje ép oly pompás mint külseje. A párnákat díszítő dus ezüsthimzés a hírneves Jerres kisasszony műterméből került ki, és húsz himzőnő feléig dolgozott rajta. E felületes leírásból is láthatja az olvasó, hogy e díszhintó a legnagyobb feltűnést fogja okozni a világkiállításon, és úgy a finomabb művészi izlésnek, mint a kíváncsiságnak rendkívüli látványt fog nyújtani.

— **Megjelent és szerkesztőségünk-höz beküldetett** a „Keresztény Magvető”, szerkeszték és kiadják Ferencz József és Kovács Antal. VII. kötet 3-ik füzet. Tartalom: fogadatlán prókator, Brassaitól; bibliai tanulmányok VI. Simén Domokostól; Jakab József életrajza, Nagy Jánostól; Adalék a magyarországi unitáriusok XVI-ik századi történetéhez, Szabó Károlytól; B. Hölzendorf és Dr. Bellows tiszteletére rendezett reggeli, Kovács Janostól; Különfélék. Kolozsvárt, nyomtatott Papp Miklósnál 1872.

— **Hód-telepítvény a világkiállításra.** Schwarzenberg János Adolf herceg, ki uradalmainak összes terményeiből kiállítást szándékozik rendezni, és e célra a kiállítási téréen már nagyobb helyet is nyert — a kiállítás ideje alatt a Wittingau melletti Neubach patakából egy hód-telepítvényt fog kiállítani. Az e célra szolgáló állatok, mint hirtik, már be vannak fogva és gondos ápolásban részesítetnek. — A szükségeltető rekeszek a kiállítási téréen való felállításához már hozzá fogtak, és a Dunából egy eret vezetnek oda. E telepítvény bizonyára kiállítási unicumot fog képezni, mely ily módon még soha sem volt szemlélhető.

— **A n-váradi dalártnepély** műsorában változás lesz, miután Blahánét, Human Alexát és Lángot nem bocsátja el a nemzeti színház intendantsa. Korábban ugyan ígérte ezt, de most azt mondja, hogy a király Budán lévén, nem lehet tudni, mily darab előadását óhajlja. Ez erők közreműködésére tehát nem számíthatnak a váradiak.

— **Régi sirokat** találtak a gödöllői uradalomhoz tartozó valkói Szentpálhegy erdőrészen utcsinálás alkalmával. Legelőször egy kisebb fekete urnára akadtak, aztán pedig egy csontváza, mely alig egy lábnyi mélyen feküdt arcczal délnek fordítva. A nagy csontváz jobb kezén két kezdetleges művü, sodrony alakú rézkarikára volt minden csatt nélkül összehajtvá. A nyakon vékonyabb ércsodrony látható, melyről nem tudni, ha nyakékül szolgált-e, vagy az öltönyhöz tartozott. E sírgödörtől 3 ölnyire ismét találtak egy egészen idomitalan, mintegy meszelyes nagyságu, majdnem szegletes kis urnát, valamint mélyebben szintén arcczal délnek fekvő, egészen elkorhadt gyengébb csontvázat, mely valószínűleg nőé lehetett. A mell táján volt egy sajtáságos szerkezet, s érczből készült mellü forma; de ez is oly kezdetleges készítményü, hogy drótosaink az egérfogóknál sokkal szabályosabb hajlítást csinálnak. A kézcsontok mellett jobbról-balról, fehér, vörös, zöld és fekete átfurott gyöngyök feküdtek. Megjegyzendő, miként ezen, nyilván egyszerű használt gyöngy-félék közül a vörös, részint hosszukás koral forma, részint majdnem szabályos négyszögűek.

— **Egy új találmány** a bécsi világkiállításra. Egy honvédtiszt a bécsi világkiállításra egy általa felfedezett, könnyen szállítható, mechanikai hadi observatorium mintáját küldi. E találmány eredetijét 1200 lábnyi magasságra lehet emelni.

— **A milanoi szépművészeti kiállítás** e hó 26-án nyitotta meg az olasz király, ki nagy ünnepélyességgel fogadtatott s vezetett körül a kiállítási helyiségekben. A király valóságos csodálatot fejezett ki a gazdag és érdekes festmények láttára, melyek hat termet töltönek be, való-

ságos kincset képeznek s milliókra menő értékeket képviselnek, számuk mintegy 200-ra megy, melyek két harmad részben 16-ik századbeli lombard-velencei mesterművek, egy harmadrészben pedig toscanaiak, spanyolok, flammandok stb. Van egy Mantegna is, melyért 300,000 francot ígértek, egy megfizethetlen Antonello de Messine, két felséges Cannella stb.

— **Vigyázatlanság.** Tegnap egy gyümölcs árú asszony jajtátása vontta magára a Széchenyitérén a figyelmet — egy szekér szilva árát (37 forintot) vesztett el; szegény kétségbe volt esve, mert a gyümölcsárulás képezi egyetlen kereset módját, hanem az elveszett pénz dacára a sok keresésnek — még sem került meg.

— **Tárca nélkül maradt** A loyordában történt hétfőn, hogy egy fiatal ember ki sietett a tömegen keresztül furakodni — észre sem vette, hogy kabátjának külső oldalából pénzes tárczáját 20 frttal ellopják. Hja a tolokodásban ügyelni kell, mert a zsebmetszők nálunk is szaporodnak.

— **Freskok a Holbein iskolából.** Freiburgban Breisgamban érdekes felfedezést tettek. Az ottani volt postaház falzata vakolatának lebontása alkalmával freskok tűntek elő, melyek szakértők véleménye szerint csak is a Holbein-féle iskolából valók lehetnek. A festvények nagyon megvannak viselve.

— **Néger fölkelés Savannában.** A newyorki államértesítőnek írják: A négerek folytonos kísérletei következtében, mely arra célzott, hogy ők is ugyanazon vasúti kocsikban utazhassanak, melyekben a fehérek, lázadás tört ki. Nehány oly négert, kik erőnek erejével a fehérekkel egy s ugyanazon kocsiban akartak utazni, fiatal fehér emberek kidobták a kocsiból. Erre nagy izgalom támadt, estelig az út két oldalán mintegy 2000 néger foglalt állást. 8 óra felé a négerek egy vasúti kocsiba tüzeltek, a benne levő fehérek viszonza a tüzelést; mire aztán az az egész vasútvonal hosszában általánosossá lón s egy egész félóraig tartott. 11 óra táján egy nő s egy gyermek, kik lakdázuk lépcsőzete előtt állottak, lettek (hihetőleg véletlenből) a tüzelés áldozatai. Erre a rendőrség felfegyvertetetett, de ezáltal sem értek célzt. A vasúti igazgatóság megszüntette a közlekedést. 3 fiatal fehér ember, kiket azon vád terhel, hogy a négerek kilökése által okot adtak a lázadásra, elfogatott. Mindkét oldalról sok a sebesült.

— **A távirda a cigányok szolgálatában.** F. hó 25-én a troppani törvénysszékhöz egy távirat érkezett, melyben egy morva Osztrau mellett tanyázó cigány csapat tudakolá, hogy egy társuk, kit nem rég lopás gyanuja alatt befogtak, még mindig a tömlőczenben időzik-e vagy sem? A válasz ki volt fizetve.

— **A brit museum** nagyszerű kézirat-gyűjteményének lajstroma befejezéséhez közeleg s valószínűleg karácsonyig készen leend. E gyűjtemény öre Bond, több segédjével együtt, 7 évan át igen buzgón működött a lajstromozáson. Biztosan reméljük, hogy e gyűjteményben a tudomány minden ága kiaknázatlan kuttorást fog találni. Tudvavevőleg a magyar irodalom is az egész külföldön itt van legjobban képviselve.

— **A műveltség Oroszországban.** Orosz statisztikai kimutatások szerint száz közül egy tud olvasni. Tehát ezerből tíz, s ebből is 8 férfi. A nők egyáltalában rendkívül el vannak hagyatva. A művelt osztályból 1000 személy közül 1.5 a tanuló. Tíz tanuló közül 3.25 nőnemű. Oroszországban nevelési célokra 1870-ben 3.215.433 rubelt adtak ki.

Távíratú tudósítás a bécsi börzéről.

September 1-ről. 5% metaliques 68.50
5% nemzeti kölcsön 71.60 1860-ki államkölcsön 105.80. Bankrészevények 887. Hitelrészevények 341.80. London 109.10. Ezüst 107.40. Cs. kir. arany 525 1/2 20 frankos arany 870 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 81. 25. Temesi 81.—. Erdélyi 79.—. Horv. Szlavon 84.75.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.

Titkos betegségeket

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebészudor; szülés és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-ső emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Arlejtési hirdetmény

buza-, tengeri-, és rozs-szállításra.

A nagybányai kincstári bánya- és jóságkerületi munkások számára szükségelt 32,2000 bécsi mérő tiszta buza, 22,600 bécsi mérő tökéletes száraz tengeri és 1820 bécsi mérő gazdag rozs, melyekből:

Nagybányára	17,760 mérő buza,	9800 mérő tengeri és	1820 mérő rozs.
Kapnikbányára	8200 " "	5800 " "	" "
Sztrimbulyvidékére	}		
u. m. Sztrimbuly	} 6240 mérő buza, 7000 mérő tengeri.		
Oláhláposbánya és	}		
Oláhláposra	}		

részletenként leend szállítandó, f. évi **september 30-án** a nagybányai jóságigazgatóság irodájában lepecsételt írásbeli ajánlatok útján arlejtés fog tartatni.

Vállalkozni szándékozók erről oly módon értesítettek, miszerint 10% bantpénzzel lepecsételt ajánlataikat, melyek a felvállalt mennyiség után 20%-ra a vállalkozó által kiegészítendőek lesznek, f. évi **september 30-án** délelőtti 10 óráig a nagybányai jóságigazgatóság irodájába adják be, későbbi ajánlatok semmi ürügy alatt el nem fogadhatók.

A szállítási feltételek Nagy-Bányán, ugy Sztrimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdasági irodákban akármely órában megtekinthetők.

Nagy-Bányán, aug. 29-én 1872.

A m. kir. gazdasági hivatal által.

Pályázat.

A nagybányai magy. kir. bányakerületi főorvosi hivatalnál az orvossegéd és belegátogatási állomás, melylyel havi 25 ftnyi fele részben a kincstár, fele részben pedig a bánya társaság által viselendő bér, 10% lakpénz és évi 6 bécsi öl (tüzifa járandóság van egybekötve, üresedésbe jövén, mi végből a pályázat ezennel kiíratik, ez állomásért folyamodni szándékozók tehát fölhitatnak, miszerint sebészi végzettségükről szolló, a magyar, német és román nyelv bírását igazoló sajátkezűleg írt, s netafáni eddigi alkalmaztatásuk felett kiállított bizonyítványokkal fölszerelt körvényeiket folyó évi **september hó 20-ig** alólított m. k. bányai igazgatóságnál nyújtsák be.
Nagy-Bányán, 1872. aug. hó 26.
Magy. kir. bányai igazgatóság.

Jutalmas

MELLÉK-KERESÉT

jelöltetik tisztas uraknak és nőknek, **azonnal**, a kik az itteni lakosság közt **terjedelmes ismeretséggel** bírnak. **Sem előleges kiadás, sem költség**, csak munkásság szükséges. Ajánlatokat **„Verdient 5“** jel alatt elfogad továbbküldés végett e lap szerkesztősége.

Az alólított igazgatóság által ezennel közhírré tételük, hogy a folyó évben megtartandó III. jótékonyzét.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK,

melynek tiszta jövedelme 6 os. és apost. kir. Felségének 1872 april 22-én kelt legfelsőbb elhatározása folytán az állandó kincstári munkások árvi számarva emelendő menházak felállítására fog fordítatni, f. hóban megnyitattott.

E sorsjáték **6517** nyerő számot tartalmaz **240,000** ftnyi nyere-ményösszeggel, és pedig:

1 főnyeremény	10,000	ft
1 " " " " " "	5,000	"
2 " " " " " "	2,000	"
2 " " " " " "	1,000	"
mindegyike	1,000	"
E mellett még a 72 elő és utó nyerőszám mindegyike egy	100	ftos magyar nyeremény kölcsön sorsjegyet nyer, továbbá:
10 nyeremény 1000 ftal	10,000	ft ezüstben
30 " 500 " " " " "	15,000	" " " "
150 " 100 " " " " "	15,000	" " " "
250 " 50 " " " " "	12,500	" " " "
6000 " 10 " " " " "	60,000	" " " "

E dúsán javadalmazott sorsjegyek darabja 2 ft 50 kr o. é., a húzás pedig visszavonhatatlan f. évi december 27-én fog megtartatni.

Miután tehát a jótékonyzétu sorolás a t. ok. közönség becses figyelmébe ajánlatnak, egyuttal hasznosíték kéremek fel mindazok, kik a sorsjátékban akár tényleges részt venni; akár pedig közvetve az elmozdítani hajlandók, az alólított igazgatósághoz fordulni sziveskedjenek.

Budán, 1872. aug. 24.

A m. k. lottoigazgatóság államsorsjátéki osztálya.
(Buda. Halászfürdő Clusemann-féle házban a lánczid mellett.)

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólított könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. ez. közönséggel, hogy újonan felszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:
könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos ívek, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjuttányosabb ázak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**
FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.
HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda, — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papirok a legelső papír-gyárakból szereztek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

Legjobb alkalom a bévásárlásra.

Bogdán István

Kolozsvártt,

ajánlja a nagy választékkal ellátott

női és férfi divatkelmek raktárát

a legolcsóbb gyári árok mellett,

kiházásítási vagy családi bevásárlásoknál kivételes kedvezmény adatik.

Figyelmet érdemlő!!!

Tavaszi és nyári idősokról visszamaradt selyem; felselyem, szőr, félszőr kelmek, ugy kardon, kreton, pikque, batiz, jakonet, valamint kendők, schálak, napernyők és egyéb tárgyak vételáron alól leszállitva adatnak.

Raktáram b. Wesselényi-ház, 166. sz.

Vidéki rendelések nagy figyelemmel teljesíttetnek.

Leszállított ár mellett.

Női és férfi divatkelmeket.

Kereskedelmi tanintézet

BÉCSBEN, Paterstrasse Nro. 32.

PORCES KÁROLY, igazgató.

Első nyilvános felsőbb

direktor.

Az előadások októberrel kezdődnek. A beiratások septembar 26-tól fogva. Programot az igazgatóságnál kaphatók.

THEA és RUM

MANDL A. U.

porosz királyi udvari szállítónál
BRÜNN-ben.

Családi thea fontja 2 ft, 2 ft 50 kr, egész 3 ft.

Karaván thea " 4 ft, 5 ft, 6 ft, egész 8 ft.

Cuba-rum, igen finom, kupája palaczkkal együtt 1 ft.

Jamaica-rum palaczkkal 80 kr, egész 2 ft 20 kr.

Francia liqueurek, u. m. Anisette, Curaçao, Crème de Rose,

Vanille, Kömény, sat., sat. palaczk számra 1 ft 20 kr.

Hollandi liqueurek palaczk számra 2-3 ft.

Muszka Allash porozellán kancsókbán 70 krtól 2 ft 40 krig.

Szállítás vidékre utánvét mellett.

Árjegyzékek, kívánatra, ingyen küldetnek meg.